פקולטה: מדעי הטבע

מחלקה: מדעי המחשב ומתמטיקה

שם הקורס: שפות תכנות

קוד הקורס: 2-7036010-1/3

תאריך בחינה: <u>05/11/2014</u> סמ' <u>ק'</u> מועד <u>ב'</u>

משך הבחינה: 3 שעות

שם המרצה: ערן עמרי

חומר עזר: אסור

שימוש במחשבון: לא

הוראות כלליות:

- כתבו את תשובותיכם בכתב קריא ומרווה. על כל התשובות להופיע במחברת התשובות מצמו. המצורפת. הבדיקה לא תחשיב תשובות על שאלון הבחינה עצמו.
- בכל שאלה או סעיף (שבהם נדרשת כתיבה, מעבר לסימון תשובות נכונות), ניתן לכתוב לא יודע/ת (מבלי להוסיף דבר מעבר לכך) ולקבל 20% מהניקוד על השאלה או הסעיף.
 - אפשר להסתמך על סעיפים קודמים גם אם לא עניתם עליהם.
 - יש לענות על כל השאלות.
 - ניתן להשיג עד 108 נקודות במבחן.
- לנוחיותכם מצורפים שלושה קטעי קוד עבור ה- FLANG של FLANG בסוף טופס המבחן. המבחן. המבחן. המבחן במודל ה-מודל ה-מבחן. השני במודל ה-substitution cache

שאלה 1 — BNF — (22 נקודות): נתון הדקדוק (BNF) הבא:

סעיף א' (5 נקודות): (סמנו את כל התשובות הנכונות):

- - י. ג. בשפה שמגדיר הדקדוק יש מילים באורך גדול מ-n, לכל מספר טבעי n.
 - ד. לא ניתן להגדיר סמנטיקה לשפה שמגדיר הדקרוק מבלי להגדיר interrupt עבור ניסיון חלוקה ב-0.

סעיף ב' (12 נקודות): √

עבור כל אחת מן המילים הבאות, קבעו האם ניתן לייצר את המילה מהדקדוק הנתון. אם תשובתכם חיובית, הראו עץ גזירה עבורה. אם תשובתכם שלילית, הסבירו מדוע לא ניתן לגזור את המילה.

- x + y * z z .1
 - x * 0 + z .2
- 0+1+0+1/1/0 3
- $\{\{0+0\}/\{x-y\}\}$.4
- +++++aaaaaaa .5
 - 0-1-z+1 .6
 - 0/1*x/0.7

סעיף ג' (5 נקודות): בחרו תשובה (אחת נכונה:

- 1. הדקדוק הנתון אינו חד-משמעי. זאת מכיוון שיש בשפה שהוא מגדיר מילים שמשמעותן תחברר רק כאשר יוצבו מספרים במשתנים.
- ה- בשלב ה-משמעי. זאת מכיוון שמשמעותה של מילה בשפה צריכה להתברר רק בשלב ה-parse ובשלב הסופי של eval
- שהופעל שהוק הנתון הר-משמעי. זאת מכיוון שלכל מילה שנגזרה ממנו, ברור מה הכלל הראשון שהופעל באירה הדקדוק הנתון הר-משמעי. זאת מכיוון שלכל מילה שנגזרה ממנו, ברור מה הכלל הראשון שהופעל באירה באירה באירה הביניה הריבות הריבות
 - 4. הדקדוק הנתון אינו חד-משמעי. זאת מכיוון שקיימת מילה שיש עבורה שני עצי גזירה שונים.

שאלה 2 - שאלות כלליות - (20 נקודות):

לפניכם מספר שאלות פשוטות. עליכם לבחור את התשובות הנכונות לכל סעיף (ייתכנו מספר תשובות נכונות – סמנו את כולן).

סעיף א' (ז נקודות): (סמנו את כל התשובות הנכונות)

אילו מהמשפטים הבאים נכונים לגבי תהליך ה-Parsing?

- א. תהליך ה-Parsing עשוי להיות מנותק מתהליך ההערכה של התכנית. בפרט, על התוצר של התהליך הראשון יכולות להיות מופעלות פונקציות הערכה שונות לגמרי המחזירות ערכים מטיפוסים שונים.
- ב. Compositionality הינה תכונה חשובה לתהליך ה-parsing ואם היא אינה קיימת אז תהליך ה-עשוי להפוך לא יעיל.
- ג. בשפות המאפשרות הכרזה על שמות מזהים, תהליך ה-Parsing אינו יכול להתבצע בסריקה יחידה של הקוד. ראשית, עלינו לבצע סריקה לסילוק מופעים חופשיים. במימוש שלנו, מתבצעת סריקה זו בשלב ה-eval, אך זוהי פעולה תחבירית במהותה.
- ד. במימוש שלנו, במודל הסביבות בתום תהליך ה-Parsing מתקבל FLANG. הוא מייצג עץ תחביר אבסטרקטי בו כל קודקוד מיוצג על-ידי בנאי של FLANG או ארגומנט של אותו בנאי. רק לבנאי עשויים להיות בנים בעץ.

סעיף ב' (8 נקודות): (סמנו את כל התשובות הנכונות)

?dynamic vs. static (lexical) scoping אילו מהמשפטים הבאים נכונים לגבי

- א. ההבדל המרכזי בין שני המודלים הוא בהתייחסות לפונקציות. ב-static (lexical) scoping , `` פונקציה הינה אובייקט שלם (סגור) וגם אם תופעל מאוחר יותר בתכנית, תשתמש תמיד באותם ערכים לשמות מזהים בגוף הפונקציה. ב-dynamic scoping , ערכים אלו עשויים להשתנות בין הפעלות.
- ב. במימוש האינטרפרטר שלנו במודל ההחלפה קיבלנו lexical scoping ובמימוש במודל הסביבות dynamic scoping אולם, במודל ההחלפה היה באג, שהתנהג כמו dynamic scoping. אולם, במודל ההחלפה היה באג, שהתנהג כמו במקרה מסויים.
 - ג. במודל dynamic scoping, הקוד הבא מחזיר 1 ואחר כך 2:

```
(define (foo) x)
(let ([x 1]) (foo))
(define (bar x) (foo))
(let ([x 1]) (bar 2))
```

ד. במודל static scoping, הקוד מסעיף ג', מחזיר 1 ואחר כך שוב 1.

סעיף ג' (5 נקודות): (סמנו את כל התשובות הנכונות)

- א. חשיבותה המרכזית של הגדרת טיפוסים באופן סטטי הינה ביכולת האבסטרקציה של המתכנת, שכן ללא טיפוסים מובנים ומוגדרים לא הייתה לנו האפשרות לייצר מבניות ברורה לכל אובייקט בתוכנית.
 - ב. השפה שכתבנו בקורס מתייחסת לפונקציות כ- first class ובפרט, מאפשרת לפונקציה לקבל כפרמטר פונקציה שיוצרה בזמן ריצה. אולם, היא אינה מאפשרת רקורסיה.
 - ג. האופטימיזציה של Racket לקריאות זנב נועדה לשפר את ניהול הזכרון שבשימוש התכנית.

שאלה 3 — שפת הרגיסטרים — (48 נקודות):

בשאלה זו נבנה אינטרפרטר לשפה פשוטה מאד, שתקרא RegE – שפת הפעולות האריתמטיות על רגיסטרים (למעשה, וקטורים מעל הקבוצה {0,1}). השפה תאפשר:

- ו. פעולת and על שני רגיסטרים (מתבצעת לכל בים בנפרד).
 - פעולת or על שני רגיסטרים (מתבצעת לכל ביט בנפרד).
 - 3. פעולת shl (קיצור עבור SHIFT-LEFT) על רגיסטר.
 - 4. קישור שם משתנה לערך של רגיסטר (ביטויי with).

להלן מספר טסטים אשר אמורים לעבוד:

```
;; tests
(test (run "{1 0 0 0}") => '(1 0 0 0))
(test (run "{shl {1 0 0 0}}") => '(0 0 0 1))
(test (run "{and {shl {1 0 1 0}}{shl {1 0 1 0}}}") => '(0 1 0
1))
(test (run "{ or {and {shl {1 0 1 0}} {shl {1 0 0 1}}} {1 0 1
0}}") => '(1 0 1 1))
(test (run "{ or {and {shl {1 0}} {1 0}} {1 0}}") => '(1 0))
(test (run "{with {x {1 1 1 1}} {shl y}}") =error> "free
identifier")
(test (run "{ with {x { or {and {shl {1 0}} {1 0}} {1 0}} {1 0}} {1 0}} {1 0}})
```

כפי שניתן לראות, נתייחס לרגיסטר כרשימה של אפסים ואחדות. אנחנו נניח שכל הרגיסטרים הם באותו אורך (ואין צורך לוודא נכונות הנחה זו), אך לא נניח שאנחנו יודעים אורך זה בעת כתיבת האינטרפרטר. מבנה האינטרפרטר עבור RegE יהיה מבוסס על מבנה האינטרפרטר שכתבנו עבור השפה

ענו על השאלות הבאות והשלימו את הקוד החסר במקומות המסומנים (כחבו במחברת התשובות את שורות הקוד החסרות – אין צורך להעתיק קוד המופיע בטופס המבחן).

ראשית, נגדיר שני טיפוסים חדשים:

```
;; Defining two new types
(define-type BIT = (U 0 1))
(define-type Bit-List = (Listof BIT))
```

:סעיף א' (8 נקודות)

נגדיר פונקציה עבור טיפול בפעולות הנדרשות למימוש הפעולות המוזכרות לעיל, בשפה pl (הגרסה של Racket בה אנו משתמשים). להלן דוגמאות לטסטים שאמורים לעבוד:

```
(test (bit-or 0 1) => 1)
(test (bit-and 1 0) => 0)
(test (bit-and 1 1) => 1)
(test (shift-left '(1 0 1 1)) => '(0 1 1 1))
       השלימו את הקוד לכתיבת הפונקציה המקבלת שני ביטים ומ<u>חזירה 1 אם שניהם שווים 1 ו-0 אחרת.</u>
;; Defining functions for dealing with arithmetic operations
;; on the above types
 (: bit-and : BIT BIT -> BIT)
                             ;; Arithmetic and
 (define(bit-and a b)
  -«fill-in #1»-)
                                  ;; ; Add -- you can use logical and
     השלימו את הקוד לכתיבת הפונקציה המקבלת שני ביטים ומחזירה 1 אם לפחות אחד מהם שווה 1 ו-0
                                                                              אחרת.
 (: bit-or : BIT BIT -> BIT)
                              ;; Aithmetic or
 (define(bit-or a b)
                                   ;; ; Add -- ;; you can use logical or
   -«fill-in #2»-)
   השלימו את הקוד לכתיבת הפונקציה המקבלת רשימה של ביטים (רגיסטר) ומחזירה רשימה (באותו אורך)
       שנתקבלה מהרשימה המקורית על ידי הזזת כל איבר - תא אחד שמאלה והזזת השמאלי ביותר לימין
                                                הרשימה. ניתן להניח שהרשימה אינה ריקה.
 (: shift-left : Bit-List -> Bit-List)
  ;; Shifts left a list of bits (once)
 (define(shift-left bl)
   -«fill-in #3»-)
```

עיף ב' (4 נקורות): ✓

בסעיף זה נגדיר דקדוק עבור השפה RegE (הוסיפו את הקוד הנדרש היכן שכתוב –«£ill-in»–): הערה: לצורך פשטות הדקדוק, נניח כאן שאורך כל רגיסטר הוא 4, אך את כל האינטרפרטר נכתוב לאורך כללי (לאו דווקא 4).

```
#| BNF for the RegE language:

<RegE> ::= { 0 0 0 0 } | { 0 0 0 1 } | { 0 0 1 0 } | ··· | { 1 1 1 1 1 }

| { and <RegE> <RegE> }

| { or -«fill-in #4»-} ;; ; Add

| {-«fill-in #5»-} ;; ; Add

| { with { <id> <RegE> } <RegE> }

| { with { <id> <RegE> } <RegE> }

| { id> | #
```

טעיף ג' (ז נקודות): √

```
הוסיפו את הקוד הנדרש (היכן שכתוב −«fill-in»– ל
 ;; RegE abstract syntax trees
  (define-type RegE
   [Reg Bit-List]
   [And -«fill-in #6»-] ;; ; Add
   [Or -«fill-in #7»-] ;; ; Add
   [Sh! -«fill-in #8»-] ;; ; Add
   [Id Symbol]
   [—«fill-in #9»—])
                                 ;; ; Add
                                                                        י (ז נקודות): √
                                         הוסיפו את הקוד הנדרש (היכן שכתוב −«fill-in»– ל
  (: parse-sexpr : Sexpr -> RegE)
  ;; to convert s-expressions into RegEs
  (define (parse-sexpr sexpr)
   (match sexpr
    [(list (and a (or 1 0)) ... ) (Reg (list->bit-list a))] ;; see def. of list->bit-list below.
     [(symbol: name) (ld name)]
     [(cons 'with more)
     (match sexpr
       [(list 'with (list (symbol: name) named) body)
       (With name (parse-sexpr named) (parse-sexpr body))]
       [else (error 'parse-sexpr "bad 'with' syntax in ~s" sexpr)])]
     [(list 'and Ireg rreg) [-«fill-in #10»-];;; Add
O( [-«fill-in #11»-] ;; ; Add
Sh [-«fill-in #12»-] ;; ; Add
     [else (error 'parse-sexpr "bad syntax in ~s" sexpr)]))
                   – ואין חובה להבינה לטובת מענה על הסעיף casting הפונקציה הבאה למעשה מבצעת
  ;; Next is a technical function that converts (casts)
  ;; (any) list into a bit-list. We use it in parse-sexpr.
   (: list->bit-list : (Listof Any) -> Bit-List)
   ;; to cast a list of bits as a bit-list
   (define (list->bit-list lst)
    (cond [(null? lst) null]
        [(eq? (first lst) 1)(cons 1 (list->bit-list (rest lst)))]
        [else (cons 0 (list->bit-list (rest lst)))]))
   (: parse : String -> RegE)
   ;; parses a string containing a RegE expression to a RegE AST
   (define (parse str)
```

(parse-sexpr (string->sexpr str)))

סעיף ה' (8 נקודות):

השתמשו בהגדרות הפורמליות עבור החלפות והוסיפו את הקוד הנדרש בהגדרת הפונקציה subst (היכן שמופיע –«fill-in»–).

```
#| Formal specs for `subst':
    (`BL' is a Bit-List, `E1', `E2' are <RegE>s,
                  `x' is some <id>, `y' is a *different* <id>)
                               = BL
       BL[v/x]
                               = \{and E1[v/x] E2[v/x]\}
       \{and E1 E2\}[v/x]
                               = \{ or E1[v/x] E2[v/x] \}
       \{or E1 E2\}[v/x]
                               = \{ shl E[v/x] \}
       \{shl E\}[v/x]
       y[v/x]
       x[v/x]
       \{\text{with } \{y \ E1\} \ E2\}[v/x] = \{\text{with } \{y \ E1[v/x]\} \ E2[v/x]\}
       \{\text{with } \{x \ E1\} \ E2\}[v/x] = \{\text{with } \{x \ E1[v/x]\} \ E2\}
 1#
(: subst : RegE Symbol RegE -> RegE)
;; substitutes the second argument with the third argument in the
;; first argument, as per the rules of substitution; the resulting
;; expression contains no free instances of the second argument
(define (subst expr from to)
 (cases expr
  שימו לב מה קורה במימוש שלנו Add; [-«fill-in #13»-]; [Add]
  [(And | r) - «fill-in #14»-];; Add
  [-«fill-in #15»-] ;; Add
  [-«fill-in #16»-] ;; Add
  [(Id name) (if (eq? name from) to expr)]
  [(With bound-id named-expr bound-body)
  (With bound-id
      (subst named-expr from to)
      (if (eq? bound-id from)
       bound-body
       (subst bound-body from to)))]))
```

<u>סעיף ו' (9 נקורות):</u>

עתה נרצה לאפשר לפונקציה eval להפעיל פונקציות אריתמטיות על רגיסטרים (לטובת מימוש or ו-and). לצורך כך נגדיר פונקציה שתקבל פעולה op (הפועלת על זוג ביטים) ושני רגיסטרים ותפעיל את pp על כל שני ביטים (שמיקומם ברגיסטר זהה) . בסעיף זה עליכם להשלים את הקוד עבור פונקציה זו.

```
(: bit-arith-op : (BIT BIT -> BIT) Bit-List Bit-List -> Bit-List)
;; Consumes two registers and some binary bit-operation 'op',
;; and returns the register obtained by applying op on the
;; i'th bit of both registers for all i.
(define(bit-arith-op op reg1 reg2)
[-«fill-in #17»-) ;; Add
```

שפות תכנות – מבחן מסכם – מועד ב'

<u>סעיף ז' (ז נקודות):</u>

השתמשו בהגדרות הפורמליות עבור eval (ובטסטים לעיל) והוסיפו את הקוד הנדרש בהגדרת הפונקציה eval (היכן שמופיע –«£ill-in»–).

```
#| Formal specs for `eval':
   eval(pl)
                    = pl
   eval({and E1 E2}) =
              (<x1 bit-and y1> <x2 bit-and y2> ... <xk bit-and yk>)
              where eval(E1) = (x1 x2 ... xk) and eval(E2) = (y1 y2 ... yk)
   eval({or E1 E2}) = (<x1 bit-or y1> <x2 bit-or y2> ... <xk bit-or yk>)
             where eval(E1) = (x1 \ x2 \dots xk) and eval(E2) = (y1 \ y2 \dots yk)
   eval({shl E}) = (x2 ... xk x1), where <math>eval(E) = (x1 x2 ... xk)
                   = error!
   eval({with {x E1} E2}) = eval(E2[eval(E1)/x])
(: eval : RegE -> Bit-List)
;; evaluates RegE expressions by reducing them to bit-lists
(define (eval expr)
 (cases expr
  [(Reg n) n]
  [(And Ir) -«fill-in #18»-]
   [(Orlr) -«fill-in #19»-]
   [-«fill-in #20»-]
   [(With bound-id named-expr bound-body)
   (eval (subst bound-body
          bound-id
          [-«fill-in #21»-]))]
   [(Id name) (error 'eval "free identifier: ~s" name)]))
 (: run : String -> Bit-List)
  ;; evaluate a RegE program contained in a string
  (define (run str)
    (eval (parse str)))
```

שאלה 4 — הרצת קוד בשפה FLANG — (18 נקודות):

נתון הקוד הבא:

<u>סעיף א' (13 נקודות):</u>

בתהליך ההערכה של הקוד מסעיף א' במודל ה- environment (על-פי ה-interpreter התחתון מבין השניים המצורפים מטה) תופעל הפונקציה 13 eval פעמים. לכל הפעלה מספר *ו* מתוך 13 ההפעלות הללו (על-פי סדר הופעתן בחישוב), עליכם לתאר 3 ערכים (שימו לב: עליכם להסביר בקצרה כל מעבר):

.(עץ התחביר האבסטרקטי). הפרמטר האקטואלי הראשון בהפעלה מספר – AST_i

iהסביבה) הפרמטר האקטואלי השני בהפעלה הפרמטר – ENV_i

i הערך המוחזר מהפעלה $-RES_i$

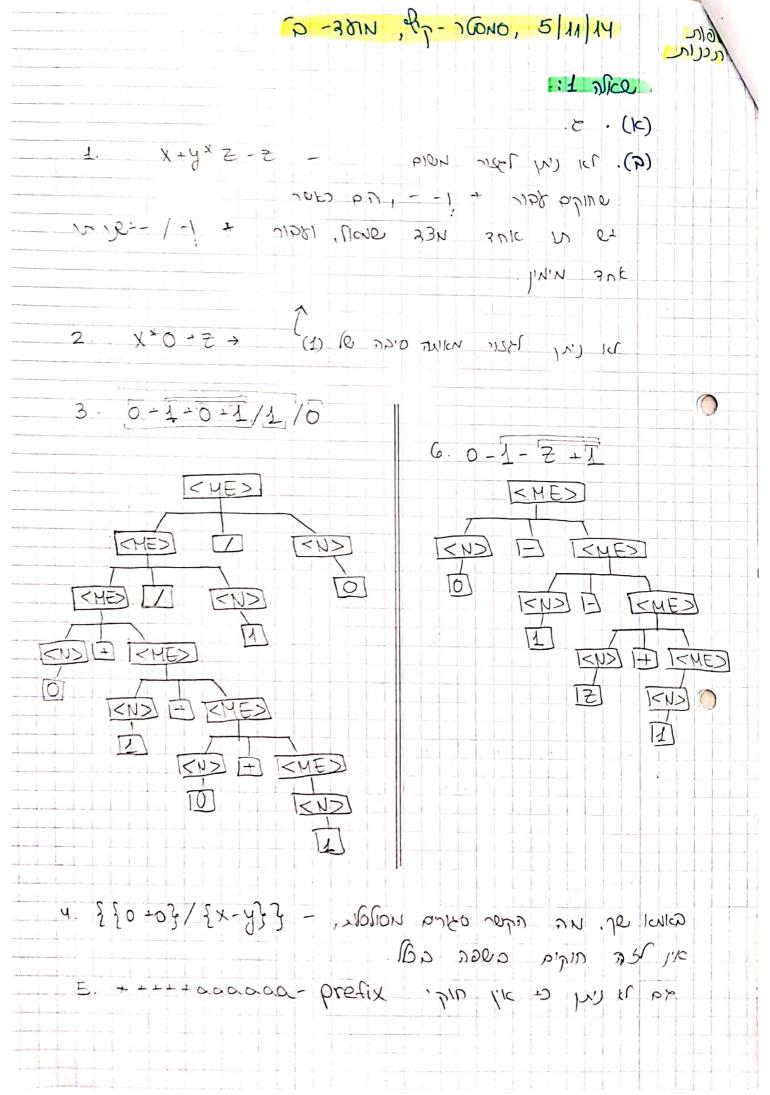
```
דוגמה: עבור הקוד:
(run "{with {x 1} {+ x 2}}")
                                                                    היה עליכם לענות
AST_1 = (With \times (Num 1) (Add (Id x) (Num 2)))
ENV_1 = (EmptyEnv)
RES_1 = (NumV 3)
AST_2 = (Num 1)
ENV_2 = (EmptyEnv)
RES_2 = (NumV 1)
AST_3 = (Add (Id x) (Num 2))
ENV_3 = (Extend x (NumV 1) (EmptyEnv))
RES_3 = (NumV 3)
AST_4 = (Id x)
ENV_4 = (Extend x (NumV 1) (EmptyEnv))
RES_4 = (NumV 1)
AST_5 = (Num 2)
ENV_5 = (Extend x (NumV 1) (EmptyEnv))
RES_5 = (NumV 2)
```

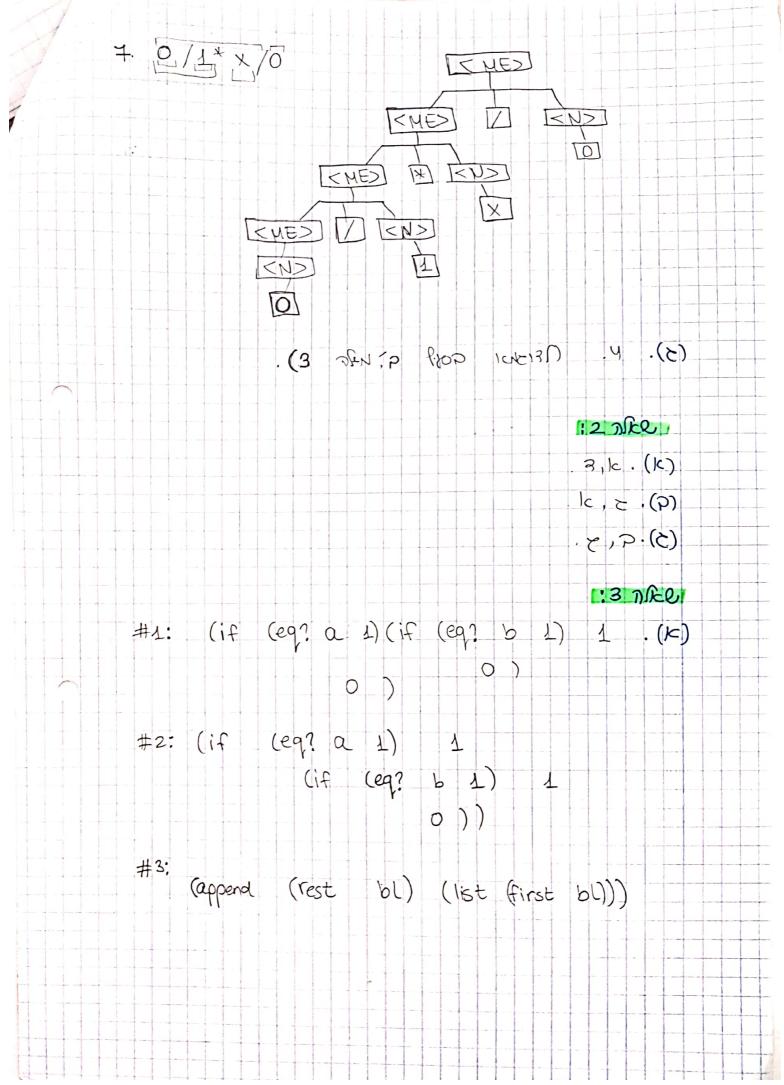
<u>סעיף ב' (5 נקודות):</u>

מה הייתה תוצאת החישוב של הקוד מסעיף א' אם היינו מריצים אותו באינטרפרטר המשתמש ב-substitution caches

לשימושכם, נתון קוד האינטרפרטר הנ"ל בסוף טופס המבחן (מופיע שלישי).

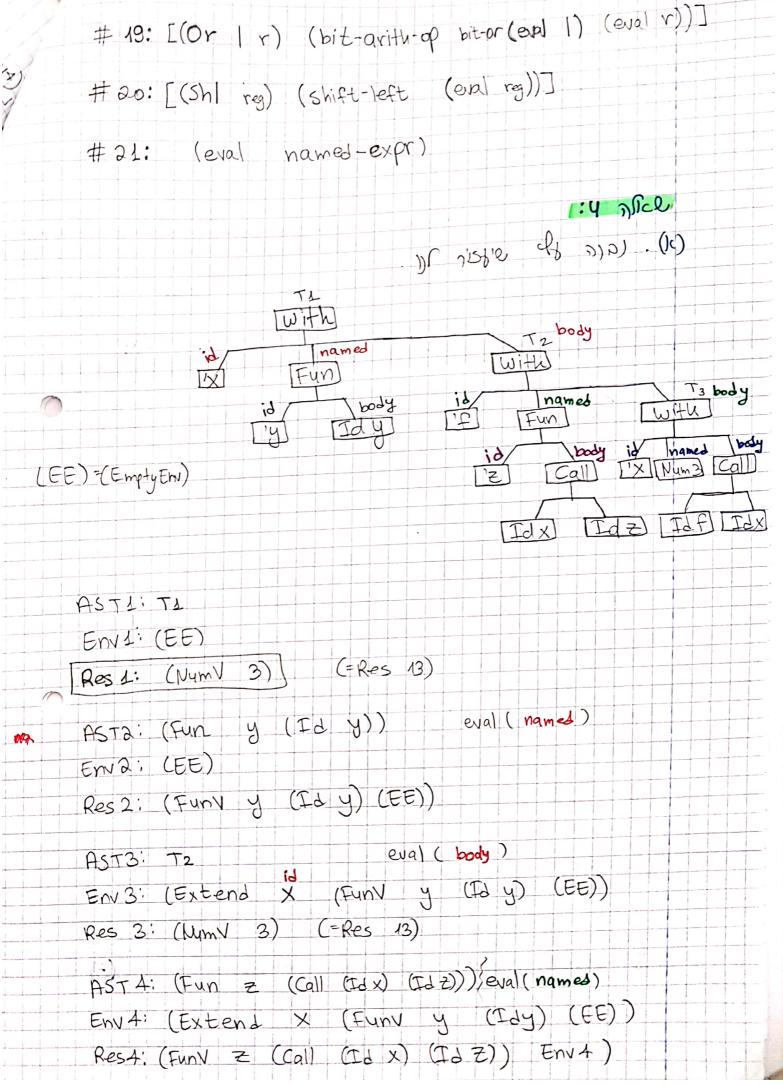
הסבירו את תשובתכם.

Scanned by CamScanner

```
#4: for < RegE> < RegE>}
                                              . (위
  #5: { Sh! < Reg = >}
  #6: [And RegE RegE]
                                              (ک) .
  #7: Lor RegE RegE]
                                       A1-15/x NIT N/UL
  #8: [Sh! RegE]
                                        14/65 4/00 5 = 10 N
   #9: [With Symbol RegE RegE]
                                              .(વ)
   #10: [(list and Ireg rreg)
                   (And (parse-sexpr lreg) (parse-sexpr rreg))]
   # 11: [(list 'or Ireq rreq)
                (Or (parse-sexpr leg) (parse-sexpr reg)]
   #12: [(list ish) lreg)
                 (Sh) (parse-sexpr Ireq))]
  #13: [(Reg bl) b]]
                                               (\epsilon).
  #14: [(And Ir) (And (subst I from to)
                            (subst r from to))]
  # 15: [ (Or | r) (Or (subst | from to)
                           (Subst r from to))]
  #16: [(Sh) 1) (Sh) (Subst | from to))]
                                                 (y)
#17: (cons (op (first reg1) (first reg2))
                  (bit-arith-op op (rest reg1) (rest reg2)))
      [(And 1 r) (bit-arith-op bit-and
                               (eval 1) (eval 'r))]
```


	07 4 5 1	enal (pogl)
	ASTS: T3 EN S: (Extend f (Fun Z (Call Res6: (Num V 3) (= Res 13)	(Id x) (fd z)) Ema) Em3)
	ASTG: (Num 3) ENG: ENUS ResG: (Num 3)	eval (named)
	AST7: (Call (Id f) (Id X)) En17: (Extend X (Num V 3) Res7: (Num V 3) (= Res 13)	eval (body) Env S)
Fugl	AST8: (Id f) Env 8: Env 7	eval (fun)
(lookup)	id being	(Id Z)) F-env (Id Z)) Env 4)
	AST9: (Id X) Env9: Env 7 Res9: (Num V 3)	eval (arg)
	AST 10: (Call (Id X) (Id Z) Env 10: (Extend Z (Numv 3) Res 10: (Numv 3) (= Res 13)	eval(body) Ervit)
Eval.	AST 11: (Id X) Env 11: Env lo Res 11: (Funv y (Id y) (EE)) (fun)
	AST 12; (72 2) Env 12; Env 10. Res 12: (Num v 3)	cval(arg)

